

TRÄSKYDD

AKTUELLT FRÅN TRÄSKYDDSFÖRENINGEN OCH TRÄSKYDD SINSTITUTET

ISSN 0284-8457

TRÄSKYDD-S-AKTUELLT Nr 2/97 Nov-97

STARTSKOTTET HAR GÅTT!

Träskyddsbranschen samlar sina trupper och går med tillförsikt in i tjugohundratalet.

År 1996 var inget dåligt träskyddsår, (skicka efter statistikrapporten), men 1997 blir den milstolpe när hela träskyddsbranschen enar sig och gemensamt planerar för att möta nästa årtusende.

Det hela startade med att Träskyddsföreningen, STF, tillsammans med de övriga nordiska träskyddsföreningarna enades om att bilda ett nytt Nordiska Träskyddsrådet, NTR. Samverkan fortsatte med att STF och Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, SP, enades om att gemensamt arbeta för det nordiska samarbetet. Någon tid därefter började ett samarbete mellan STF och Föreningen Leverantörer inom Träskydd, FLIT, innebärande att FLIT har representation i STF:s styrelse med två styrelseplatser. Tyngdpunkt i detta samarbete läggs på frågor avseende miljö och provningar.

Slutligen står träskyddsbranschen nu inför 1997 års stora höstmöte som samarrangeras av STF och SP, se inbjudan och program.

Temat för mötet är nordiska träskyddsstandarder och provningar av träskyddsmedel för att uppfylla våra speciella krav i Norden. Särskilt utvärderas vår nordiska specialitet, fältförsök. Vi kommer inte bara att belysa provningarnas stora betydelse för träskyddsindustrin av idag utan även att besluta om de ekonomiska ramarna inför framtiden. Det senare sker på STF:s viktiga extrastämma, som hålls under höstmötet.

Vi vet redan i dag att representanter från de övriga nordiska länderna kommer att närvara under höstmötet, men för att mötet ska bli den styrkedemonstration för impregnerat trä, som vi behöver, krävs att alla i träskyddsbranschen kommer och deltar den 13 och 14 november.

Väl mött i Borås!

Magnus Estberg

TRÄSKYDD utkommer med 3-4 nummer/år.

Ansvarig utgivare: Magnus Estberg, tel 08-791 23 60

Redaktör: UllaBritt Kronberg, tel 08-791 23 60, fax 08-791 22 15

SVENSKA TRÄSKYDDSFÖRENINGEN

SVENSKA TRÄSKYDD SINSTITUTET

Hur beständiga är de nya träskyddsmedlen?

Frågan är ställd av många, men nu kommer den från Marie-Louise Edlund på Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU. Marie-Louise arbetar med utvärderingar av olika försöksfält och provningar för impregnerat trä.

Följande är saxat från en kort skrivelse av Marie-Louise angående provning av träskyddsmedel.

"Godkännanden för ovan markanvändning bygger på en standardiserad laboratorieprovning med några få rötsvampar och som kan genomföras på ca tre månader. Långtidseffekten och effekten mot andra vedförstörande svampar är i regel mindre väl känd. I princip kan man väl säga att hela svenska marknaden utgör ett provfält för dessa medel."

"Emellertid kan virke både i mark och ovan mark attackeras av de flesta typer av mikroorganismer även om angreppen i regel går fortare i markkontakt."

"Den mest realistiska belastningen på det impregnerade träet är fältprovningar. Där har vi i Norden en unik källa till kunskap från de olika fälten, en kunskap som kan användas vid utveckling av mer realistiska accelererade laboratorieprovningar."

"Kräv medelsleverantörerna på så mycket information som möjligt! Varken träskydds- eller träindustrin mår långsiktigt bra av att dåliga träskyddsmedel eller dåligt impregnerat trä kommer ut på den svenska marknaden."

Bästa sättet att mera ta del av dessa intressanta synpunkter avseende våra nya träskyddsmedel är att resa ned till Borås på vårt höstmöte. På mötet får Ni höra mera om detta i ett framförande från SLU där Marie-Louise Edlund och Östen Bergman redogör för erfarenheter av provningar på nya träskyddsmedel. Helt säkert finns det flera andra som kommer att yttra sig över detta högaktuella ämne.

Nordiska Träskyddsrådet, NTR, engagerar sig i impregneringskompetens och miljö.

Vid NTR:s senaste styrelsemöte i Helsingfors diskuterades ingående de reviderade NTR-standarderna samt hur teknikerna som bedömer nya träskyddsmedel ska kunna få kompetens och även utnyttja erhållen kompetens vid bedömning av träskyddsmedel.

Resultatet blev att skrivningen avseende de reviderade standarderna ej slutgiltigt kunde godkännas men att standarddokumenten kommer att vara klara i god tid före de nya standardernas i ikraftträdande vid nyår. Det påpekades speciellt att teknikernas suveränitet

avseende bedömningar av träskyddsmedel ej skulle kunna ifrågasättas och att det i de reviderade standarderna finns uttryck för detta. NTR:s styrelse ser det alltså som mycket väsentligt att all kunskap som finns av träskyddsmedel ska kunna ligga till grund för godkännande enligt den nordiska träskyddsstandarderna. Denna kunskap ska förmedlas av våra oberoende nordiska tekniker.

För att teknikerna skall kunna vidmakthålla sin kompetens är det också av yttersta vikt att de för nordiska karakteristiska fältförsöken hålls vid liv och avrapporteras med jämna intervall.

Styrelsen ställde sig positiv till att fältförsöken skulle bevaras och att NTR är den naturliga finansören av dessa försöksfält.

För att bedöma hur mycket pengar som erfordras för att upprätthålla dessa försök begärdes att uppgifter avseende kostnader och arbetsbehov skulle inskaffas från Lantbruksuniversitetet i Uppsala.

NTR:s styrelse konstaterade att det var av största vikt att impregnerat trä kunde bedömas med avseende på den miljöbelastning som impregnerat trä utgör. Uttryck gavs för att alla de nordiska länderna kan behöva miljödokumentation över impregnerat trä. Beslut togs att STF tar fram förslag på mall över miljödeklaration, som ska kunna ligga som grund för en eventuell NTR-miljödeklaration.

Övriga intressanta frågor som diskuterades var:

Fullt ut använd styckemärkning av impregnerat trä i Finland. (Borde även kunna användas i Sverige.)

Finska träskyddsföreningen har egen hemsida på internet. NTR kan vara intresserat av egen hemsida. (STF borde även kunna ta fram en egen internetsida.)

NTR-dagarna i Norge nästa år planeras äga rum på Lofoten. Börja redan nu planera för en intressant tur.

Träskyddsindustrin i Sverige behöver miljödeklarera sina produkter.

STF har vid flera möten diskuterat betydelsen av att impregnerat trä blir miljödeklarerat och i förslag till verksamhetsplan för 1998 ingår att miljödeklarationsarbetet startas upp.

Inom byggnadssektorn har redan många olika byggnadsmaterial miljödeklarerats men deklARATIONERNA har inte utförts på samma sätt och med samma mall som underlag. På grund av detta kan det vara svårt att jämföra olika byggnadsmaterial med varandra avseende vilken miljöbelastning som de utgör.

Byggvaruhandeln har nu tagit fram ett förslag på deklarationssystem, Bysam, som förväntas bli allmänt accepterat. STF planerar därför att basera miljödeklarationen av impregnerat trä på detta system.

Fördelen med en miljödeklaration av vårt impregnerade virke ligger i att virket förväntas att icke bli så miljöbelastande som man kan befara när man talar om trä behandlat med koppar, krom och arsenik. Vidare är det en stor fördel att hantera impregnerat trä som ett eget byggnadsmaterial som ur miljösynpunkt direkt kan jämföras med andra byggnadsmaterial såsom plast, stål och betong. Detta innebär att impregnerat trä kan komma ifrån stämpeln att vara trä som "förstörts med farliga kemikalier".

Danmark får fortfarande importera CCA-impregnerat virke.

EU-kommissionen har kommit med ytterligare synpunkter avseende Danmarks förslag till importförbud av arsenikimpregnerat virke.

Bland annat har kommissionen påpekat att Danmarks undersökning avseende miljöbelastningen från CCA-impregnerat trä grundar sig på en gammal CCA-formulering som inte längre används.

I den CCA-produkt, (typ C), som i dag används lakas arseniken väsentligt mindre ut ur virket än vad gäller den formulering som Danmark refererar till, (typ B).

Detta EU-kommissionens påpekande har tidigare påpekats både av STF och SLU i en skrivelse, där det även ifrågasattes Danmarks mycket höga siffror avseende årlig urlakning av arsenik från CCA-impregnerade stolpar och annat CCA-impregnerat virke. Danmark hävdade att 25% av arseniken i det impregnerade virket urlakades under de första åren.

Resultatet för tillfället har blivit att EU-kommissionen inte anser att tillräckliga bevis framlagts för att berättiga ett totalförbud mot arsenikbehandlat trä.

Nu har vi en handledning i hur vi kan hantera avfall och destruktion av impregnerat trä.

Referensgruppen Träskydd-miljö har diskuterat fram ett system för omhändertagande av impregnerat träavfall.

STF och Ragn-Sells har efterbearbetat systemet som i dag presenteras som en handledning i hur vi kan ta hand om avfall och destruera impregnerat trä och i synnerhet CCA-impregnerat trä.

Handledningen innehåller en redogörelse över de olika impregnerade produktgrupperna som finns på marknaden samt förslag på hur omhändertagandet av avfallet för respektive produktgrupp kan ske.

Handledningen har mottagits positivt från miljöhall. Kemikalieinspektionen har uttryckt sitt gillande över förslaget men med bland annat den kommentaren att impregnerat trä bör ha någon form av styckmärkning

för att underlätta vid destruktion. Handledningen kan beställas från STF:s kansli.

Har våra impregneringsanläggningar godkännande för att impregnera med CCA-impregneringsmedel?

Maria Dalin Cronholm på Arbetarskyddsstyrelsen har inbjudit till grundkursutbildning 18-20 november.

Utbildningen avser hantering av bekämpningsmedel klass I ASS för impregnering av virke.

Har Ni inte anmält Er, men vet att ert tillstånd går ut, ta då snarast kontakt med Maria så kanske hon kan ordna en plats åt Er trots att anmälningstiden gick ut den 10 oktober.

Grunderna i teoretisk impregneringskunskap finns nu i rapportform.

STI har med hjälp av SLU utarbetat en informationskrift, Träskydd Information 1997:1, som i komprimerad form beskriver impregnerbarhet hos vår svenska furu samt vilka skadeorganismer som kan bryta ned den.

Slutligen beskrivs hur virket kan skyddas med olika impregneringsmetoder och medel.

Materialet är i stor utsträckning hämtat från STI:s impregneringsmästarkurs och fungerar förutom som en grund i impregneringskunskap även som en repetition av vissa teoretiska delar av impregneringsmästarkursen.

Beställ Träskydd Information 1997:1 från vårt kansli samtidigt som Ni börjar fundera över om Ni ska åka till Uppsala i februari nästa år och delta i impregneringsmästarkursen.

STF och STI har flyttat!

STF och STI finns sedan den 15 september inte kvar i den gula paviljongen på Drottning Kristinas väg 67 B.

Vi har flyttat till den gröna längan hela femtio meter från paviljongen.

Vår hyresvärd är fortfarande Trätekt och adress och telefonnummer är oförändrade så när som på att Drottning Kristinas väg 67 B blir Drottning Kristinas väg 67 utan B.

Vi passar här på tillfället att framföra hur trevligt vi på Förening och Institut tycker det är att få besök från våra impregneringsvänner och hoppas Ni passar på att titta upp på en kopp kaffe, när Ni kommer till Stockholm.

Jöran Jermer
IRG Sekretariat
-Box 5607
114 86 STOCKHOLM

A
Prioritaire

PORTO BETALT

Avs: Sv Träskyddsforeningen/Sv Träskyddsinstitutet
Box 5673
S-114 86 STOCKHOLM

efterändras: SP

*Box 857
50115 Borås*

Torsdag den 13 november

- 11.00-12.00 Samling och lunch
- 12.00 Välkommen och inledning
- Produktion och tillverkningskontroll**
-redovisning av resultat från kvalitetskontrollen
-produktionstekniska problem m m
- SPs försöksfält**
-redovisning av resultat efter första inspektionen
-visning
- 15.00 Kaffe, förfriskningar
- 15.30 **Europeisk standardisering**
-information om aktuella europastandarder och deras införande i Sverige
-märkning
- 16.00 **Träskyddsforeningens extra foreningsstamma**
- 20.00 Middag på Grand Hotel samt fortsatta diskussioner

Fredag den 14 november

- 09.00 **Aktuellt på träskyddsfronten**
-Träskyddsforeningen informerar
- 10.15 Kaffe
- 10.45 **Miljö**
-information från Kemikalieinspektionen om aktuella aktiviteter i Sverige och EU som berör användningen av träskyddsmedel och impregnerat trä
-restriktioner avseende användning av impregnerat trä i nordiska länder
- Beständighet**
Vill impregneringsindustrin ha effektiva träskyddsmedel?
-Erfarenheter från fält- och laboratorieförsök
-rötskydd hos lärk och linoljebehandlat trä
- 13.45 Avslutning och lunch

Jag vill vara med på temadagar

"Träskydd"

den 13-14 november.

Namn: .....

.....

Företag: .....

Adress: .....

Postnr/Ort: .....

Telefon: .....

Datum: .....

Underskrift: .....

Hotellrum önskas den 13 november

Enkelrum antal: ..... Dubbelrum antal: .....

First Grand Hotel

Hotel Borås City

Sista anmälningsdag är fredag den 7 november.

Anmälan sänds med post till: **SP**

Marianne Pettersson

Box 857

501 15 BORÅS

Eller via fax: 033-13 55 02

Jag önskar att följande frågor besvaras/diskuteras under träskyddsdagarna:

.....

.....

.....